

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ХАРКІВСЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ КОЛЕДЖ

Затверджено Педагогічною радою
ХТЕК КНТЕУ

28.12.2017 р., протокол №2, п.2

Введено в дію наказом директора

ХТЕК КНТЕУ

від 29.12.2017 №469

Л. О. Радченко (Л. О. Радченко)

ПОЛОЖЕННЯ

про дотримання академічної доброчесності педагогічними,
науково-педагогічними працівниками та здобувачами освіти
Харківського торговельно-економічного коледжу КНТЕУ

Харків 2017

Укладачі: Л.О. Радченко, директор
Л.М. Біленко, заступник директора з навчально-методичної
роботи
Є.Г. Левицька, методист вищої категорії

Положення розроблено на основі Положення про дотримання академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними, науковими працівниками та здобувачами освіти КНТЕУ, затвердженого постановою Вченої ради КНТЕУ від 30.11.17, протокол №4, п.4.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
1. Загальні положення.....	4
2. Дотримання академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними працівниками.....	5
3. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти.....	6
4. Порушення академічної доброчесності.....	6
5. Порядок перевірки на академічний плагіат.....	8
6. Відповідальність педагогічних, науково-педагогічних працівників за порушення академічної доброчесності.....	9
7. Відповідальність здобувачів освіти за порушення академічної доброчесності.....	9
8. Організація роботи Комісії з питань етики та академічної доброчесності.....	10
9. Права особи, стосовно якої порушено питання про порушення нею академічної доброчесності.....	11
10. Заключні положення.....	12

ВСТУП

Положення про дотримання академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними працівниками та здобувачами освіти (далі - Положення) Харківського торговельно-економічного коледжу КНТЕУ (далі – ХТЕК КНТЕУ) розроблене на підставі Конституції України, Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», «Про видавничу справу», Постанови Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. №261 «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)», Порядку присвоєння вчених звань, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 19 серпня 2015 р. № 656, «Про затвердження Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567 (зі змінами), Етичного кодексу ученого України, затвердженого Загальними зборами Національної академії наук України (постанова № 2 від 15 квітня 2009 р.), Листа МОН України від 26 жовтня 2017 року № 1/9-565, Статуту КНТЕУ, Етичного кодексу здобувачів вищої освіти, затверджено вченою радою КНТЕУ (протокол від 25 травня 2017 р. № 12), Положення про дотримання академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними, науковими працівниками та здобувачами освіти КНТЕУ, затвердженого постановою Вченої ради КНТЕУ (протокол від 30.11.17 № 4), Плану заходів щодо виявлення та запобігання академічного плагіату, затвердженого вченою радою КНТЕУ (протокол від 27 червня 2017 р. № 13) та інших нормативних документів.

Це Положення визначає основні принципи дотримання академічної доброчесності, утвердження чесності та етичних цінностей педагогічними, науково-педагогічними працівниками та здобувачами освіти в освітній, науковій, виховній та інших видах діяльності, створення нових механізмів побудови комунікації у коледжі та необхідних умов для недопущення порушень академічної доброчесності.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Академічна доброчесність – сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватись учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

1.2. Для забезпечення академічної доброчесності необхідно дотримуватися таких принципів:

- верховенства права;
- демократизму;
- законності;
- соціальної справедливості;
- пріоритетності прав і свобод людини та громадянина;
- рівноправності;
- гарантування прав і свобод;
- науковості;
- професіоналізму та компетентності;
- партнерства і взаємодопомоги;
- поваги та взаємної довіри;
- відкритості і прозорості;
- відповідальності за порушення академічної доброчесності.

1.3. Форми та види академічної відповідальності визначаються розділами 5 та 6 цього Положення.

1.4. За дії (бездіяльність), що Законом України «Про освіту» визнані порушенням академічної доброчесності, особа може бути притягнута до інших видів відповідальності з підстав та в порядку, визначених законодавством.

1.5. Порядок виявлення та встановлення фактів порушення академічної доброчесності визначається Загальними зборами трудового колективу ХТЕК КНТЕУ з урахуванням вимог Закону України «Про освіту» та спеціальних законів.

2. ДОТРИМАННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ПЕДАГОГІЧНИМИ, НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИМИ ПРАЦІВНИКАМИ

2.1. Дотримання академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними працівниками передбачає:

2.1.1. Посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей інших осіб.

2.1.2. Дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права.

2.1.3. Надання достовірної інформації про методики і результати досліджень, джерела використаної інформації та власну педагогічну (науково-педагогічну, творчу) діяльність.

2.1.4. Контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти в освітньому процесі та науковій діяльності.

2.1.5. Об'єктивне оцінювання результатів навчання.

3. ДОТРИМАННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ЗДОБУВАЧАМИ ОСВІТИ

3.1. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

3.1.1. Самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей).

3.1.2. Посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей.

3.1.3. Дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права.

3.1.4. Надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

4. ПОРУШЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

4.1. Порухенням академічної доброчесності вважається: академічний плагіат; самоплагіат; академічне шахрайство; фабрикація; фальсифікація; списування; обман; хабарництво; необ'єктивне оцінювання; піратство; вчинення дій, що створюють загрозу порушення авторського права і (або) суміжних прав, приватний інтерес.

4.2. Академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства, а саме:

– копіювання чужої наукової роботи, чи декількох робіт та оприлюднення результату під своїм іменем;

– створення суміші власного та запозиченого тексту без належного цитування джерел;

– рерайт – перефразування чужої праці без згадування оригінального автора.

4.3. Самоплагіат – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів.

4.4. Академічне шахрайство передбачає будь-які дії учасників освітнього процесу змістом яких є:

- посилення на джерела, які не використовувалися в роботі;
- використання під час контрольних заходів заборонених допоміжних матеріалів або технічних засобів (шпаргалки, мікронавушники, телефони, планшети тощо);
- проходження процедур контролю знань підставними особами;
- списування;
- повторне використання раніше виконаної іншою особою письмової роботи (лабораторної, контрольної, індивідуальної, курсової, випускної кваліфікаційної тощо).

4.5. Фабрикація – вигадання даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях.

4.6. Фальсифікація – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень.

4.7. Списування – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання.

4.8. Обман – надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування.

4.9. Хабарництво – надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі.

4.10. Необ'єктивне оцінювання – свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти.

4.11. Піратство у сфері авторського права і (або) суміжних прав.

4.12. Вчинення дій, що створюють загрозу порушення авторського права і (або) суміжних прав.

4.13. Приватний інтерес – будь-який майновий чи немайновий інтерес особи, у тому числі зумовлений особистими, сімейними, дружніми чи іншими позаслужбовими стосунками з фізичними або юридичними особами, у тому числі ті, що виникають у зв'язку з членством або діяльністю в громадських та інших організаціях.

5. ПОРЯДОК ПЕРЕВІРКИ НА АКАДЕМІЧНИЙ ПЛАГІАТ

5.1. Перевірці на академічний плагіат підлягають:

5.1.1. Курсові та випускні кваліфікаційні роботи здобувачів освіти. У відгуку керівника зазначається інформація про відсутність у роботі академічного плагіату.

У випадку виявлення академічного плагіату у курсових і випускних кваліфікаційних роботах здобувачів ступеня освіти:

- до захисту – робота направляється на доопрацювання з повторною перевіркою на плагіат;

- під час захисту – знімається із захисту з незадовільною оцінкою.

5.1.2. Навчальні та науково-методичні праці (навчальні посібники, підручники (у тому числі електронні видання), монографії, програми дисциплін тощо). У витязі із засідання циклової комісії щодо рекомендацій до видання навчальних та науково-методичних праць зазначається інформація про відсутність у роботі академічного плагіату. У разі виявлення плагіату, праці відправляються на доопрацювання з повторною перевіркою на наявність запозичення.

5.1.3. Наукові доповіді та рукописи статей, що надсилаються до редакцій наукових журналів, збірників наукових праць. Кожна наукова публікація педагогічних, науково-педагогічних працівників коледжу, що має посилання на Харківський торговельно-економічний коледж КНТЕУ, повинна мати висновок циклової комісії щодо відсутності/наявності текстових запозичень у рукописі та наявності письмової заяви автора (авторів) про відсутність плагіату у тексті публікації.

5.2. Перевірка на наявність запозичень здійснюється з використанням відповідних технологій та комп'ютерних програм, які знаходяться у відкритому доступі у мережі Інтернет. Для перевірки рекомендується використовувати програми UNICHECK (<https://unicheck.com/education>), CompareSuite (<http://soft.mydiv.net/win/download-Compare-Suite.html>) та інші.

5.3. Результати перевірки можуть бути оскаржені автором через подання апеляції на ім'я директора у 3-й термін після офіційного визнання наявності плагіату. За наказом директора створюється апеляційна комісія по розгляду апеляції, до складу якої повинні входити авторитетні науково-педагогічні працівники, голова профспілки працівників та студентів коледжу, представники органів студентського самоврядування (якщо плагіат виявлено у здобувачів освіти), інші особи (за їх згодою). Апеляція розглядається апеляційною комісією у 3-й термін після виходу наказу про створення апеляційної комісії, якщо інший термін не зазначено в наказі. Висновок комісії оформлюється відповідним протоколом.

5.4. Попередження академічного плагіату:

5.4.1. Використання інституційного репозитарію наукових і навчально-методичних праць, дисертаційних, випускних кваліфікаційних та курсових робіт (далі - репозитарій) з метою використання його для внутрішньої перевірки на плагіат та постійного поповнення Національного репозитарію (створюється при Міністерстві освіти і науки України).

5.4.2. Використання комп'ютерної програми для внутрішньої перевірки текстів на наявність академічного плагіату.

5.4.3. Проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи серед студентів на лекціях, семінарах з питань наукової етики, запобігання та виявлення плагіату у кваліфікаційних роботах і наукових працях.

5.4.4. Ознайомлення педагогічних, науково-педагогічних працівників та здобувачів освіти з цим Положенням.

6. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ПЕДАГОГІЧНИХ, НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЗА ПОРУШЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

6.1. За порушення академічної доброчесності педагогічні, науково-педагогічні працівники ХТЕК КНТЕУ можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

6.1.1. Відмова в присвоєнні або позбавлення присвоєного педагогічного звання, кваліфікаційної категорії.

6.1.2. Позбавлення права брати участь у роботі визначених Законом України «Про освіту» органів чи займати визначені законом посади.

6.1.3. Звільнення з коледжу.

6.2. За порушення академічної доброчесності педагогічні, науково-педагогічні працівники закладів освіти можуть бути також притягнені до дисциплінарної, адміністративної та/або кримінальної відповідальності.

7. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ЗА ПОРУШЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

7.1. За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

7.1.1. Повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо).

7.1.2. Повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми.

7.1.3. Відрахування з коледжу.

7.1.4. Позбавлення академічної стипендії.

7.1.5. Позбавлення наданих закладом освіти пільг з оплати навчання.

7.1.6. Відмова у присудженні відповідного ступеня освіти.

8. ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ КОМІСІЇ З ПИТАНЬ ЕТИКИ ТА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

8.1. Для виконання норм цього Положення, Етичного кодексу ученого України, Етичного кодексу здобувачів вищої освіти створюється Комісія з питань етики та академічної доброчесності (далі – Комісія). Комісія створюється як незалежний орган і керується у своїй діяльності Конституцією України, законодавством у сфері освіти та вищої освіти, нормативно-правовими актами Міністерства освіти і науки України, Статутом КНТЕУ, Положення про ХТЕК КНТЕУ, Правилами внутрішнього розпорядку, іншими нормативними документами ХТЕК КНТЕУ та цим Положенням.

8.2. Комісія наділяється правом одержувати і розглядати заяви про порушення питань етики та академічної доброчесності, надавати пропозиції адміністрації університету щодо притягнення до академічної відповідальності.

8.3. Персональний склад Комісії затверджує Педагогічна рада ХТЕК КНТЕУ терміном на 1 рік. Зміни до складу затверджуються рішенням Педагогічної ради ХТЕК КНТЕУ.

8.4. Організовує роботу та керує діяльністю Комісії голова, який у межах своєї компетенції: скликає засідання Комісії; головує на засіданнях; організовує підготовку до розгляду матеріалів, передбачених цим Положенням. У разі потреби голова Комісії залучає до роботи експертів та консультантів. При відсутності голови Комісії його функції і обов'язки виконує заступник голови Комісії. Секретарем Комісії призначається один із членів Комісії.

8.5. До складу Комісії можуть бути залучені заступники директора, завідувачі відділень, завідувачі циклових комісій, здобувачі освіти, представники профспілок працівників та студентів, провідний юрисконсульт, методисти науково-методичного відділу.

8.6. Комісія розглядає заяви про порушення норм цього Положення від педагогічних, науково-педагогічних працівників, співробітників, здобувачів освіти, а також за заявою сторонніх осіб, доручень Міністерства освіти і науки України, Київського національного торговельно-економічного університету, установ, організацій, підприємств. Заява пишеться на голову Комісії та обов'язково зазначаються особисті дані заявника.

8.7. Організаційною формою роботи Комісії є засідання, які скликаються відповідно до затвердженого плану роботи та за необхідності розгляду заяв. Засідання Комісії є легітимним за умови участі в ньому не менше двох третин усіх членів Комісії.

8.8. Рішення приймаються голосуванням та оформлюються протоколом, який підписується головою (заступником голови) та секретарем. Рішення вважається прийнятим, якщо за нього проголосувало більше половини присутніх на засіданні Комісії.

8.9. Комісія раз на рік звітує про свою роботу перед Педагогічною радою ХТЕК КНТЕУ.

8.10. На засідання Комісії запрошуються заявник та особа, відносно якої розглядається питання щодо порушення норм етики та академічної доброчесності.

8.11. Комісія за результатами проведених засідань готує вмотивовані рішення у вигляді висновків щодо виявлення чи не виявлення порушень норм цього Положення. Зазначені висновки подаються директору для подальшого вживання відповідних заходів.

8.12. Основні повноваження Комісії:

8.12.1. Популяризувати принципи етики та академічної доброчесності серед спільноти коледжу.

8.12.2. Розробляти пропозиції щодо підвищення результативності впровадження принципів дотримання академічної доброчесності та етики в освітній, науковій, виховній та інших видах діяльності та надавати на затвердження Педагогічній раді ХТЕК КНТЕУ.

8.12.3. Здійснювати консультивання щодо недопущення порушень норм етики та академічної доброчесності серед педагогічних, науково-педагогічних працівників, здобувачів освіти та співробітників коледжу.

8.12.4. Одержувати, аналізувати та використовувати для прийняття вмотивованого рішення необхідну інформацію.

8.12.5. Інші повноваження відповідно до вимог чинного законодавства України та нормативних документів ХТЕК КНТЕУ.

9. ПРАВА ОСОБИ, СТОСОВНО ЯКОЇ ПОРУШЕНО ПИТАННЯ ПРО ПОРУШЕННЯ НЕЮ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

9.1. Особа, стосовно якої порушено питання про порушення нею академічної доброчесності, має такі права:

9.1.1. Ознайомлюватися з усіма матеріалами перевірки щодо встановлення факту порушення академічної доброчесності, подавати до них зауваження.

9.1.2. Особисто або через уповноваженого представника надавати усні та письмові пояснення або відмовитися від надання будь-яких пояснень, брати участь у дослідженні доказів порушення академічної доброчесності.

9.1.3. Знати про дату, час і місце та бути присутньою під час розгляду питання про встановлення факту порушення академічної доброчесності та притягнення її до академічної відповідальності.

9.1.4. Оскаржити рішення про притягнення до академічної відповідальності до органу, уповноваженого розглядати апеляції, або до суду.

10. ЗАКЛЮЧНІ ПОЛОЖЕННЯ

10.1. Це Положення затверджується рішенням Педагогічної ради ХТЕК КНТЕУ та вводиться в дію наказом директора.

10.2. Зміни та доповнення до Положення вносяться рішенням Педагогічної ради ХТЕК та вводяться в дію наказом директора.